

พรบ เทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับ
ที่ 14 พ.ศ. 2562

- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 17 ก.พ. 2496
- บังคับใช้ในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 18 ก.พ. 2496
- รักษาการตาม พรบ นี้คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การจัดตั้งเทศบาล

- เทศบาล เป็นทบวงการเมือง
- เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้จัดตั้งเทศบาล ในระหว่างที่ไม่มีนายก ให้ปลัด อบต. ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ ปลัดเทศบาล และปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

- เทศบาลตำบล คือ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ในประกาศ
- เทศบาลเมือง คือ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาลมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ระบุชื่อและเขตเทศบาล
- เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎร ตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ระบุชื่อและเขตเทศบาล
- การเปลี่ยนชื่อเทศบาล เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

- การเปลี่ยนชื่อเทศบาล เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย
- การเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผญบ. สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลสิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลง เพื่อพ้น กำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป
- ท้องถิ่นที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูก เปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิก ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะ
 - 1) พ้นสภาพจากเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป
 - 2) ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมโอนไปเทศบาลใหม่
 - 3) เทศบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้ว ใช้บังคับต่อไป การยุบเลิกเทศบาล ระเบียบวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ใน ประกาศกระทรวงมหาดไทย

สภาเทศบาลประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน

- สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิกจำนวน 12 คน รองนายก 2 คน
- สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิกจำนวน 18 คน รองนายก 3 คน
- สภาเทศบาลนคร มีสมาชิกจำนวน 24 คน รองนายก 4 คน
- สมาชิกสภาเทศบาลวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง.
- ที่ปรึกษาและเลขานุการ ซึ่งไม่ใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ (ซึ่งไม่ใช่สมาชิกเทศบาลได้)
- เทศบาลตำบลรวมกันไม่เกิน 2
- เทศบาลเมืองรวมกันไม่เกิน 3 คน
- เทศบาลนครรวมกันไม่เกิน 5 คน

- ก่อนสมาชิกสภาเทศบาลเข้ารับตำแหน่ง ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติ ตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
- สภาเทศบาล มี ผวจ. แต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาล ตามมติสภาเทศบาล
- 1) ประธานสภา มีหน้าที่ ดำเนินกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล
- 2) รองประธานสภา มีหน้าที่ กระทำกิจการแทนประธานสภา เมื่อไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ตำแหน่งประธานสภาหรือ รอง ฯ ว่างลงให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

- สมัยประชุม
- มี 4 สมัย (สมัยหนึ่งมีกำหนดไม่เกิน 30 วัน ขยายได้รับอนุญาตจาก ผวจ. สมัยสามัญประชุมครั้งแรกและวันเริ่มประชุมสมัยสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลกำหนด
- ผวจ.ต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมสภาเทศบาลครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่วันประกาศผลเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ให้เลือกประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล
 - - ไม่สามารถประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลา ประชุมแต่เลือกประธานสภาไม่ได้
 - - ผวจ. เสนอ รมต. กระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล
 - ผู้เปิดปิด เรียกประชุมเทศบาลสมัยประชุม ปกติให้ ประธานสภาเทศบาล กรณียังไม่มีประธานสภา / ประธานสภา ไม่เรียกประชุม ให้ผวจฯ เรียกประชุม เปิด หรือ ปิด

- การเปิดประชุมวิสามัญ
- 1) เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์เทศบาล
- 2) ผู้ยื่นคำร้อง คือ ประธานสภา นายก สมาชิกสภาเทศบาล จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
- 3) คำร้องให้ ผวจ.พิจารณา
- 4) สมัยวิสามัญประชุม ให้มีกำหนดไม่เกิน 15 วัน ขยายได้อनुญาติจาก ผวจ.
- การประชุมสภาเทศบาลต้องมีสมาชิกเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม
- การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษา ถือเสียงข้างมาก เสียงเท่ากันประธานออกเสียงชี้ขาด
- ห้ามไม่ให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือเรื่องฝ่าฝืนกฎหมายหรือการเมืองของรัฐ
- ในที่ประชุมสภา สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายก หรือรอง เกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่นายกและรองอาจไม่ตอบ

- การขอประชุมสภาเทศบาลลับ ไม่ต้องขอมติที่ประชุม
- ผู้ร้องขอ คือ นายก หรือสมาชิกสภาเทศบาลไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม
- สภาเทศบาลมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาในเรื่องใด ๆ ดังนี้
- 1) คณะกรรมการสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับเลือกจากสภาเทศบาล
- 2) คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

นายกเทศมนตรี

- มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- คุณสมบัติผู้มีสิทธิเป็นนายกเทศมนตรี
- 1. อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง
- 2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกวุฒิสภา

วาระการดำรงตำแหน่ง

- คราวละ 4 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง แต่ห้ามเกินสองวาระติดต่อกัน
- ไม่ครบระยะเวลา 4 ปี นับเป็นหนึ่งวาระ
- ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้ว จะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

- นายกเทศมนตรี หน้าที่
- 1. กำหนดนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมาย รับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย
- 2. สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการเทศบาล
- 3. แต่งตั้ง ถอดถอนรองนายก ที่ปรึกษา เลขานุการ
- 4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเรียบร้อย
- 5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

- นายกเทศมนตรี ควบคุม รับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ลูกจ้าง
- ปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ลูกจ้าง รองจากนายกเทศมนตรี และควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

- ก่อนนายกเข้ารับหน้าที่ ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภา เพื่อให้นายกแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล ไม่มีการลงมติ ภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
- ไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลได้ ผวจ.แจ้งนายกเทศมนตรี แจ้งนโยบายเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนภายใน 7 วัน ถือว่าแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลแล้ว
- นายกเทศมนตรี รายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลทุกปี
- นายกเทศมนตรี และรองนายก มีสิทธิเข้าประชุมสภา + แถลงข้อเท็จจริง แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

การเปิดอภิปรายทั่วไป

- 1. สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวน สมาชิกเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป
- 2. ยื่นต่อประธานสภา กำหนดวันอภิปรายทั่วไป ไม่เร็วกว่า 5 วัน ไม่ช้ากว่า 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับญัตติ
- 3. เพื่อให้นายกรัฐมนตรี แถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับบริหารราชการเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ

เทศบาลแบ่งส่วนราชการออกเป็น

- 1. สำนักปลัดเทศบาล
- 2. ส่วนราชการอื่นตามที่นายก ประกาศโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย การกำหนดอำนาจหน้าที่ ตาม 1.2 ไปตามที่นายก กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย
- นายกเทศมนตรี ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายก ตามลำดับ รักษาราชการแทน
- ไม่มีรองนายก / มีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลรักษาราชการแทน
- นายก รองนายก พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
- คณะเทศมนตรี หมายถึง นายกเทศมนตรี
- เทศมนตรี หมายถึง รองนายกเทศมนตรี

เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ

1. การนั้นจำเป็นต้องทำและเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน
2. ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด สภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
3. ได้รับอนุมัติจาก รมต. มหาดไทย

เทศบาล อาจร่วมกับผู้อื่นตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ

1. บริษัทจำกัดนั้น มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค
2. เทศบาลต้องถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้
3. ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

